הלכה · משנה תורה · מפרשים · צפנת פענח · ספר זמנים

צפנת פענח על משנה תורה, הלכות עירובין

רבי יוסף רוזין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

צפנת פענח על משנה תורה, הלכות עירובין

רבי יוסף רוזין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/צפנת-פענח-על-משנה-תורה-הלכות-עירובין/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ג 4
הלכה ח 4
הלכה יא 4
הלכה יב 4
הלכה טו 5
הלכה טז 5
הלכה כ 5
פרק ב 5
הלכה ט 5
הלכה י 5
הלכה יא 6
הלכה טז 6
פרק ג 6
הלכה יז 6
הלכה כג 6
פרק ד 6
הלכה ו 6
הלכה יב 7
הלכה יג 7
הלכה טו 7
פרק ה 7
הלכה ב 7
הלכה יב 7
פרק ו 8
הלכה א 8
הלכה ג 8
הלכה ו 10
הלכה ז 10
הלכה ח 10
הלכה יב 11
הלכה יג 12
הלכה כא 12
הלכה כד 13
פרק ח 13
הלכה ה 13
הלכה י 14

פרק א

הלכה ג

וכן יושבי אהלים וסוכות ובתים של ספינה צריך עירוב. עיין שבת ד' ק"א ע"ב ובתוספתא שם פרק י"א ועיין עירובין ד' נ"ה ע"ב ובנגעים וכבר כתבתי בזה למעלה:

הלכה ח

עיין בהה"מ מה שהקשה מה דלא הביא רבינו הך דין אם חסר כדי חלתה ע"ש אך נ"ל דרבינו ז"ל מפרש דר"ל אם חסר משיעור שתי סעודות כדי חלתה וזה תליא בהך מחלוקת דר"י ב"ב ור"ש דריב"ב דנקט שם שיעור סאה דיש בו שיעור חלה אז ר"ל שדי בשני סעודות חסר שיעור חלה ולר"ש דנקט קב אם חסר שיעור חלה לא הוה ראוי לעירוב ועיין במסכת פרה פ"א מ"א דאמר שם כה"ג עיין בפיהמ"ש לרבינו שם ועיין בירושלמי פ"ג דדמאי הובא בתוס' ע"ז ד' נ"ט דזה ג"כ מקרי חסר אם נטל ממנו התרומה ע"ש ועיין זבחים ד' ק"ח ע"א גבי העלה ראש בן יונה ומלח משלימו לכזית ע"ש אם מצטרף ותוס' פסחים דף קי"ד ע"א גבי חרוסת ע"ש:

הלכה יא

עוכלא תבלין כו'. עיין בהה"מ ורבינו ז"ל ס"ל דזה תליא בהך דרבה ורב יוסף שם ד' כ"ט ע"ב דר"י ס"ל דגבי עירוב חיישינן אף למיעוטא דאכלי בשר לבד ועיין ביצה ד' י"ד ע"א דיש דאינם צריכים תבלין למאכל ע"ש ועיין תוס' יומא ד' פ"א ע"ב וכ"מ ולכך ס"ל לרב יוסף דאין מערבין בתבלין משא"כ לדידן ועיין בירושלמי כאן גבי אפונין חיים ע"ש ועיין בטבול יום פ"א בהך מחלוקת דב"ש וב"ה דעוקצים פ"ג גבי קצח אם חייב במעשרות ע"ש ועיין במה שכתב הר"ש ז"ל בטבול יום פ"א מ"ה ובנדה ד' נ"א ע"ב ועיין בירושלמי פ"ט דעירובין דמבואר שם דלרבי יוחנן מטמא טומאת אוכלין ומש"כ רבינו ז"ל פ"א מהל' טומאת אוכלים ה"ו ע"ש:

הלכה יב

ליטרא האמורה כו'. כן מבואר בירושלמי תרומות פ"י ה"ז אך רש"י כאן לא ס"ל כן רק דליטרא הוא לוג ועיין בשאלתות דר"א פ' בשלח מבואר דס"ל כשיטת רש"י ועיין תוס' סוטה ד' ה' ע"א ורש"י בכורות ד' נ' ע"א משמע דרביעית הוה שיעור ליטרא. והנה עיין בתוספתא דמנחות פ"ח משמע דעומר שעורים הוה אף בשל מדבריות קב ומחצה ואמאי וצ"ל דר"ל במשקל עיין ב"מ ד' פ' דשל שעורים קל משל חטים ועיין מש"כ רבינו ז"ל בפיהמ"ש במס' חלה ובעדיות ע"ש:

הלכה טו

ומערבין במעשר שני בירושלים. עיין בתוספתא ובירושלמי דזה הוה מחלוקת דב"ש וב"ה ונראה דזה תליא בהך מחלוקת דעירובין ד' מ"ט ע"א אם עירוב משום קנין או משום דירה דלמ"ד משום קנין הא קיי"ל דמעשר שני ממון גבוה ולא מצי מקנה ועיין ד' מ"ט ע"א דהך דב"ש וב"ה גבי עירוב שנתנוהו בשני כלים ובירושלמי שם פ"ו ה"ז גבי הך דבית שמניחין בו את העירוב מייתי שם עובדא דרבי יעקב בר אחא דמכת אמו ואמרינן שם דב"ש אוסרין וב"ה מתירין ור"ל דהיתה גוסס וא"כ לא שייך הותר למקצת שבת הותר לכל השבת כולה כמ"ש התוס' עירובין ד' ס"ו ע"א ועיין בפסחים ד' צ"ח ע"א ע"ש רק הבית של אמו היה הבית שמניחין בו עירוב וזה תליא אם הטעם כמו דאמרינן בעירובין ד' מ"ט כיון דמנח בסלא כמאן דמנח הכא דמיא דאז בטל אבל אם משום דכו"ע הכי דיירי לא בטל וזה תליא בפלוגתא דב"ש וב"ה שם וא"ש וזה ג"כ כוונת הירושלמי כאן:

הלכה טז

ומניחין הכל כו'. עיין בהה"מ דמהפך הגירסא וכן מבואר בהדיא בירושלמי עירובין פ"ו כגירסת רבינו וט"ס שם:

הלכה כ

אבל לא ע"י בנו ובתו הקטנים. ואם יש להם חצר בפ"ע אם יכולים לזכות על ידם עיין תוס' עירובין ד' ע"ט ע"ב ד"ה על ידי וד' מ"ט ע"ב ד"ה וקטן ועיין גיטין דף מ' וב"ב ד' קל"ז ע"ב דאקנייה לבנו קטן ש"מ דיש להם זכיה במתנה ועיין בר"ן בנדרים ד' פ"ח ע"ב ד"ה בנו ובתו ע"ש ובירוש' בעירובין פ"ג ע"ש:

פרק ב

הלכה ט

ישראל הדר עם העכו"ם או עם גר תושב כו'. עיין ירושלמי כאן פ"ו וע"ז דף ס"ד ע"ב:

הלכה י

או ביטלו הישראלים זה לזה כו'. עובדא דלחמן בר ריסתק דף ס"ג ע"ב וע"ש בתוס' מה דהקשו מעירוב ולכאורה תמוה הא קיי"ל דאינו עירוב כלל אך ר"ל כגון הך דשם דף ע"ד ע"ב גבי צידו אחד עכו"ם וצידו אחד ישראל אך שם טעמא אחרינא הוא דאסור לעשות יחיד במקום עכו"ם ובאמת בירושלמי שם פ"ב פליגי רב ורבי יוחנן אם במקום שהעירוב מועיל אם מותר לעשות זה כדי שיהיה יחיד במקום עכו"ם ע"ש ורבינו פסק כרב כגמ' דילן:

הלכה יא

או שהיה ישראל ועכו"ם בחיצונה כו'. ע"ש בהה"מ ושם בגמ' דף ע"ה ע"ב אך באמת זה תליא בהך דע"ז דף ע' ע"ב בפלוגתא דרב ורבי יוחנן וע"ש בדברי רבינו הלכות מטמא מומ"ש אם מקרי גם הפנימית רשות ע"ה ועיין בהך דגיטין ד' ע"ט ע"ב ובדברי רבינו שם וב"ב דף נ"ג ע"ב גבי המחזיק ובמה דפליגי בירושלמי בסוף פ"ו דעירובין רב ור"א אם יש תורת חצר לעכו"ם ע"ש:

הלכה טז

ישראל שהוא מחלל שבת כו' אלא שוכרין ממנו כו'. והנה לכאורה דכאן ודאי צריך לשכור בשוה פרוטה דלדידיה פחות משוה פרוטה לאו כלום. אך מלשון רבינו ז"ל לא משמע כן וגם אם כאן די בשכירו ולקיטו ועיין תוס' עירובין דף ע' ע"ב ודף ע"ב ע"א דהא דירתו הוה דירה וגם מלשון רבינו נראה דכאן א"צ ב' ישראלים כיון דלא חשידי אשפיכת דמים אך התוס' לא ס"ל כן כמבואר דף ס"א ע"ב וע"ש בתוס' דף ס"ה ע"ב ד"ה התם:

פרק ג

הלכה יז

שני בתים כו' שביניהם חורבה כו'. עיין במגיד משנה ועיין כאן דף פ"ח ע"א גבי יש גזל בשבת וחורבה מחזיר לבעלים וע"ש דף צ' ע"א:

הלכה כג

באר שבאמצע השביל כו'. עיין בתוספתא פרק ו' דכאן גבי באר שבין שתי חצירות ועיין בירושלמי פרק י' דעירובין ה' ו' בהך מחלוקת דרב ושמואל מה דאמר שם עד כדון בסמוך היה מופלג ואמר שם מחלוקת דרב ושמואל אם אדם אוסר על חבירו דרך אויר ומוכח כשיטת רבינו:

פרק ד

הלכה ו

אבל אוכלים הם על שלחנו כו'. כן מבואר בירושלמי כאן דכיון שכך אין להם קנין בגוף האוכל רק לאחר שנותנים לפיהם ועיין בנדרים דף מ"א ומה שכתבתי בזה לעיל:

הלכה יב

אחד מבני החצר שהיה גוסס כו'. עיין תוס' עירובין דף ס"ו ע"א ופסחים דף צ"ח ע"א וירוש' פ"א דבכורים הלכה ו' כגון שהיה אביו חולה או מסוכן ע"ש:

הלכה יג

שהרי אפשר שיבא בשבת כו'. ע"ש דף ס"ב ע"ב התם דאתא ביומו:

הלכה טו

אבל מטלטלין הם כלים ששבתו בחצר. קשיא למה לא הביא הך מחלוקת דשבת דף קכ"ד אם תוך הפתח כלפנים ומקריא כלי בית או כלחוץ ומקריא כלי חצר ועיין בנדרים דף נ"ו ע"ב ובחולין דף קכ"ו ע"א גבי כלב מת המוטל על האסקופה ועיין זבחים דף י"ד ע"א גבי תוך הפתח ושבת דף ט' ע"א ובהך מחלוקת דעירובין דף צ"ד ע"א גבי מקום מחיצה ועיין בהך דפסחים דף כ"ו ע"א שאני היכל דלתוכו עשוי ע"ש וצ"ל דיש נ"מ בין חצר לבית ועיין בעירובין דף צ' גבי ספינה ודף כ"ה ע"ב גבי אויר מחיצות מייתרי ועיין ב"ק דף כ"א ע"א גבי דרב ושמואל ובהך דב"מ דף כ"ו ע"א גבי מחצי ולחוץ ומחצי ולפנים ובתוספתא שם וזהו דר"ל בהך דשבועות דף ט"ז ע"א אלא שבהיכל בונים בחוץ ובעזרות בונים מבפנים ר"ל שהכתלים של היכל שייך לחוץ ושל עזרה שייך לפנים ועיין בהך דערכין דף ל"ב ע"א בפלוגתא דר"י ור"ש גבי בית הבנוי בחומה אם מקרי בתי ערי חומה אם לא ע"ש. ועיין ביומא דף נ"א ע"ב גבי אמה טרקסין ופסחים דף פ"ה ע"ב גבי החלונות ועובי החומה ומש"כ בזה רבינו ז"ל בהל' בית הבחירה פ"ו ה"ט ע"ש ובירושלמי שם:

פרק ה

הלכה ב

ואחד מבני מבוי שאינו רוצה כו'. עיין בירושלמי פ"א דב"ב ועיין בירושלמי בעירובין גבי נתמעט כו' מהו מודיע הלכה ר"ל כמו שכתבו התוס' קדושין דף ה' ע"א גבי יעוד ודף מ"ד ע"א גבי מאמר דר"ל דצריך דעתו לא שיתרצה ועיין מש"כ התוס' גיטין דף ע"ד ע"א דכפיה מקרי ג"כ מדעתו ע"ש ועיין בתוספתא כאן פ"ו מהו החובו שאינו רוצה לערב אם משום שיתוף האוכל ובירושלמי סוף פ"ז אמרינן דאינו רוצה שיכנסו לביתו ועיין תוס' עירובין דף מ"ו ע"ב ד"ה ואין חבין ע"ש:

הלכה יב

אנשי מבוי כו'. עיין בירושלמי דמחלק בין שיתופי חצירות במבוי ובין שיתופי בתים בחצר ובאמת גם לענין אם סומכין על שיתוף במקום עירוב ר"ל שערבו חצירות בהדדי

לטלטל מחצר לחצר וזה נקרא שיתופי חצירות ועוד יש שיתוף לטלטל במבוי כגון שנשתתפו החצירות לטלטל במבוי וגם נ"מ בהך דצריך פת או שאר דברים דלשתף חצירות לטלטל במבוי לכו"ע די בשאר דברים ולערב בתים בחצירות לכו"ע בעי פת רק הך דעירובין דף ע"א ע"ב ר"ל דנשתתפו חצירות בהדדי לטלטל מחצר לחצר ובזה א"ש מה שהקשה התוס' בעירובין דף כ"ו ע"ב ע"ש בירושלמי ועיין שם דף מ"ט ונמצא כך דאם נשתתפו כל החצירות לטלטל במבוי וערבו הבתים בחצרם רק שכחו לשתף החצירות לטלטל מחצר לחצר בזה שפיר סומכין ובזה יתבאר לך כל דברי הירושלמי ע"ש בפ"ו ובפ"ג:

פרק ו

הלכה א

אף עפ"י שחזר למדינה כו'. כן מבואר בעירובין דף ע"ג ע"א והרי נותן את עירובו ע"ש:

הלכה ג

[השמטה **למש"כ** שם במה דמבואר בירושלמי פסחים פ"ב ה"ג דאם חמץ ואח"כ ניטבל לא חל עליו איסור טבל ואם התרו בו אינו לוקה משום טבל וא"כ ל"ל למעוטי בפסחים דף ל"ג ע"א גבי מפריש תרומה חמץ אם לא היתה לו שעת הכושר דאינו קדוש תיפוק ליה דלא טביל כלל וגם נ"מ אם השהה הטבל לאחר הפסח לדידן דס"ל דמותר בהנאה מדאורייתא אי חל עליו איסור טבל או לא אם זה הוי כמו נדחה הטבל או הוי כמו הך דיבמות דף ל"ב ע"א מתלי תלי כו' ועיין בתוס' ב"מ דף קי"ב ע"א דנדחה לאו דבל תלין אף דחל על החנוני כמבואר בתוספ' שם פ"ט וע' תוס' חולין דף צ' ע"א גבי גיד הנשה דכיון דלא חל עליו מעיקרא איסור גיד שוב לא חייל דבעינן שיהי' גיד משנוצר ע"ש בד"ה קדשים והנה גבי טבל אם צריך ג"כ דוקא שיהי' ראוי לטבול משעת קצירה וע' במנחות דף ס"ט ע"ב דבעי שם אי מותר להביא ב' הלחם מן חטים שירדו בעבים ולא מבעי אי מותר להביא עומר משעורים שירדו בעבים וע"כ צ"ל דגבי שעורים כיון דהוא מתיר חדש במדינה בעי רק מהני שיהו אסורים משום חדש ועל הני שעורים שלא צמחו לא חל איסור חדש כלל וכה"ג אמרינן בירושלמי פ"א דחלה דאם עירב אורז עם חטים ועשה מהם עיסה אף דקי"ל דהחטים גורר את האורז ונהפך מ"מ אין עליו איסור חדש על האורז ויליף שם מקרא דכל שאינו משום חדש אין עליו משום לחם ואמר שם דתליא במחלוקת גבי חלה אי מתחילה עשה עיסה של אורז ועיסה של חטין ואח"כ עירבם אם חייבים בחלה אם צריך שיהיה לחם בשעת חיובו או שיהי' לחם בשעת אכילה ולא דמי

להך מחלוקת דר"ע ורבנן בפ"ב מ"א דחלה אי אזלינן בתר קרימה ובפ"ג מ"ה דשם הוי מין חיוב ובשעת שהיתה עיסה נדחה משא"כ באורז שלא היה כלל מין חיוב תחילה ולא שייך בו דיחוי וכע' דאמרינן בירושלמי שם פ"ג ה"ה והובא בדברי רבינו בהל' בכורים פ"ז ה"ח דעכו"ם שעשו עיסה וחלקו ונתגיירו והוסיפו חייבת בחלה משא"כ בישראל דשל עכו"ם לא היה עליה שם חיוב מקודם ולכך לא שייך בו דיחוי דדיחוי הוי כמו פטור וכה"ג מבואר בירושלמי פ"א דמעשרות ה"א דאם הפקיר קמה וזכה בה ואח"כ עישרה אף דפטורה מן המעשרות הטעם משום דלא יחול עליהם שם חיוב אבל מ"מ לא הוי כאילו הפריש ונ"מ דאם הפריש הוי תרומה כיון דבשעת הפקירן לא היה יכול להפריש עליהן תרומה משא"כ אם הפקיר שבלין אז הוי כאילו הפריש ואף אם הפריש אחר שזכה לא הוי עליה שם תרומה וה"נ גבי אורז כן ונ"מ ג"כ לפ"מ דמבואר בחלה פ"ד דאין מפרישין מן החדש על הישן גבי חלה וגבי חלה אזלינן בתר עשבים ולא בתר שליש לדידן דס"ל דלא כר"א דא"צ שליש בחלה כמבואר בירושלמי פ"א ה"ב שם ובזה א"ש מה שהקשו על התוס' בכורות דף י"ב ע"ב ד"ה כיון שכ' דיכול להפריש מעיסה שאינה של שביעית ור"ל כה"ג דגבי חלה הוי משנה אחת וגבי שביעית תליא בשליש כמבואר בכ"מ ואף דהא מבואר בירושלמי מעשרות פ"ה ה"ד דלענין ספיחים חל אף על פחות משליש אך הטעם דאסור לשרוף הוא רק משום קדושה כמבואר בירושלמי שביעית פ"ט ה"ז וקדושה לא חלה על פחות משליש כמבואר בירושלמי שם ולק' בהל' שמיטה ויובל אבאר זה וא"כ באורז שהיה משנה שעברה ולשה עם חטים משנה של עכשיו אי מיקרי חדש או ישן אי אזלינן בתר שנת חיוב או בתר שנת צמיחתו וע' ירושלמי ר"ה פ"א דס"ל שם דגבי שנה של מעשר בהמה אזלינן בתר שנה שראויה להקרבה וע' סוטה דף מ"ג ע"ב ובמאירי שם ותוס' מנחות דף ס"ט ע"ב. אך כ"ז בחלה אבל גבי חדש לכ"ע פטור אף הלחם ולכך בודאי לא מצי להביא עומר דהוי מן הפטור על החיוב וכמבואר בירושלמי חלה פ"א סה"א וזהו ג"כ כונת הגמ' דמנחות דף פ"ד דמקשה שם וליתי מדאשתקד גבי שביעית ולכא' קשה הא זה מבואר שם במשנה דמן הישן לא יביא אך באמת כך דהך מן הישן ר"ל אותו שכבר פטרו העומר שעבר והני בודאי פסולים לעומר ומה דמקשה כאן ר"ל הני דהשרישו אחר העומר שעבר והביאו שליש קודם ר"ה דאין עליהם דין שביעית ומ"מ הם תלויים בעומר הבא וע' מנחות דף ס"ח ע"ב גבי בעי' דמהו שיתירו שלא כסדרן ולק' בהל' תמידין ומוספין אבאר זה ויהיה זה ג"כ נ"מ למה דס"ל לריב"נ דאורז חייבין על חמוצו כרת וגם חייב בחלה אם יש בו גם דין חדש וחיוב מעשרות כמו שאר מינים וי"ל דלכך קאמר שם מין דגן הוא ר"ל דלא משום דיש עליו שם לחם בלבד רק דהוא ג"כ

מין דגן וכמו כוסמין ושיפון. וע' ברש"י פסחים דף ל"ה ע"א שם גבי קרמית וא"כ שפיר יש עליו דין חדש וטבל וע' ברכות דף ל"ז ע"ב במה דאמר ר"י לר"ג לחלק בין מין זיין אף שאינו מין דגן או מין דגן כו' דבמאי פליג את"ק ור"ל כגון בכוסמין ושיפון או אורז לריב"נ דמין דגן הוי אך מין זיין לא הוי ע' פסחים דף ל"ו ע"ב בתוס' ד"ה אוציא ובירושלמי פ"ו דברכות דפת שעורים קודם לפת כוסמין וכן הוא בתוספתא בזה אם לא עשה פת לר"י ור"ג צריך לברך ג' ברכות ולרבנן לא אף לר"ג. אך י"ל דלכך לא נקט בגמ' דמנחות הנ"ל לעומר אם ירדו שעורים בעבים משום דגבי עומר בעי קצירה והני לא נקצרו אך י"ל דלא דבעי קצירה לשמה רק דקצירה שלא לשמה לא תהי' וע' שבת דף קל"א ע"א ומכות דף ח' דשם משמע דבעי קצירה ויהי' נ"מ לפי שיטת הירושלמי דלא ס"ל כהתוס' בפסחים דף כ"ג ובמנחות דתבואה שלא הביאה שליש אף דאין בה משום קצירה לפני העומר מ"מ אסורה באכילה משום חדש אם יוצא בה אם הביא ממנה העומר כיון דבה לא שייך גדר קצירה ובאמת לכא' לשיטת התוס' הנ"ל מה מקשו בקדושין דף ל"ח דלמ"ד חדש אסור בחו"ל איך אכלו מצה הא יכלו לאכול מתבואה שלא הביאה שליש וצ"ל משום דזה אתיא לר"א דאיהו ס"ל דחדש אסור בחו"ל ולדידיה ס"ל בירושלמי חלה פ"א ה"ב דאין יוצאין בתבואה שלא הביאה שליש משום מצה ע"ש. וא"כ לפ"ז אם נימא דמה שלא חל האיסור של טבל משום חמץ הוי כמו הודחה שוב גם לאחר הפסח פקע ממנו איסור טבל ולא שייך בזה מיתלי תלי וכמש"כ וע' בתוס' מעש"ש פ"ג גבי המטליא דחיבת במעשרות כ"א בפ"ע וע' ע"ז דף ל"ח ע"ב דהן נצמחין ע"י כשפים: ע"כ השמטה]

הלכה ו

ואם עירב שלא לאחד כו'. עי' פסחים ד' מ"ט ע"א ובזה א"ש מה שהקשה התוס' על רש"י ע"ש:

הלכה ז

וכמה שיעור כו'. עיין עירובין ד' ל' ע"ב גבי הך דרשב"א גבי מערבין לחולה ולזקן ע"ש וע"ש בתוס' דמשמע דס"ל דלרבנן דפליגי אסומכוס ע"כ פליגי ארשב"א ג"כ ואנן לא פסקינן כרשב"א ועיין בירושלמי שבת פ' כל כתבי ה"ג ע"ש:

הלכה ח

וצריך שיהא כו'. עיין מכות ד' י"ב דדירה של אדם הוה בנוף ולא בעיקר ועיין כאן סוף פ"ב גבי אזלינן בעירוב בתר דעתו או לא:

הלכה יב

משחשיכה הרי זה עירוב כו'. עיין רש"י עירובין ד' ל"ה ע"א דהטעם משום דהואיל והותרה הותרה ע"ש וא"כ לפי זה לפי מש"כ התוס' כאן ד' ס"ו ע"א דבמקום שאינו יכול להתקיים כל היום כולו לא אמרינן כן ונ"מ כגון אם ערב פסח שחל להיות בשבת אם יכול לערב בחמץ ועיין גיטין ד' ע"ט ע"א גבי קדמו דליקה לגט ע"ש מעיקרא לאו למינח קיימא ועיין מעילה ד' ז' גבי מחשבין על העומד לישרף ע"ש בתוס' אך לפי"ז קשה מהך דשם ד' ל"ו ע"א גבי היום חול ולמחר קודש דהוה עירוב ואמאי הא אינו ראוי לכשתחשך וצ"ל כך דכבר הקשה התוס' שם ד' ל' ע"ב ד"ה ולפרוש דהא אי בעי מיתשיל עליה ובאמת בירושלמי הקשה זה אך שם ד' ל' קאי לר"א ור"א ס"ל בערכין ד' כ"ג ע"א דאין שאלה להקדש אך מהך דכאן ד' ל"ו קשה ותירצו שם התוס' דרק בדבר הראוי כעת לשום אדם אמרינן זה וזה ראוי כעת אך באמת צריך לחלק בין דבר דהאיסור מונח על האדם או על הדבר עיין עירובין ד' ע"ח ע"ב ופסחים ד' מ"ח ע"א דטבל מקרי איסור על גוף הדבר ומוקצה דבר אחר גרם לו ועיין שבועות ד' כ"ב ע"ב וזה תליא בהגירסא שם אם אריה רביע עליה ר"ל על האדם או עלה ר"ל על האוכל וזה נ"מ בין דבר האסור לכל בין דבר שאינו אסור לכל עיין שבת ד' קכ"ז ע"ב בתוס' ד"ה כיון ע"ש ושם הוא גבי תרומה ועיין תוס' סוכה ד' מ"ב ע"ב ד"ה טלטול בעלמא מוכח שם דלגבי זר לא הוי כלי ועיין שבת ד' ס"ב ע"א ועיין תוס' שבועות ד' כ' ע"ב ד"ה כל גבי כלאים ע"ש ועיין זבחים ד' פ"ח ע"א במה דפליגי רש"י ותוס' אם שייך גבי מדומע דתרומה ממשקה ישראל ועיין בתוספתא דמנחות פ"י דהוה מחלוקת דתנאי אם מביאין מנחות מן הטבל ובפסחים שם קאי רק על נסכים ועיין בהך דמנחות ד' פ"ב ע"א דמנחות לכו"ע לא בא אלא מן החולין ומש"כ רבינו ז"ל הטעם סוף פ' ט"ז מהל' מעשה הקרבנות שלא יהא בהם שום צד לגבוה גם י"ל דנ"מ קודם שהוקבע למעשר ועיין בירושלמי פ"א דדמאי הלכה ג' דבמנחה לא גזרו על דמאי ע"ש אך באמת זה תליא אם טבל הוה איסור עצמיי או איסור על ידי דבר אחר עיין יומא ד' פ"ג ע"ב מה דפליגי אם טבל חמור אם תרומה חמורה ועיין בנדרים ד' י"ב בר"ן ורא"ש ומש"כ שם רבינו ועיין קדושין בתוספות ד' ל"ח ע"ב שכתבו שאיסורו אינו אלא משום תרומה ועיין תוס' יבמות ד' פ"ו ע"א ובירושלמי פ"ה דמעשר שני ה"ו זאת אומרת שהטבל קרוי קודש ועיין תוס' ר"ה ד' ד' ע"א ד"ה ומעשרות דעל טבל ליכא בל תאחר ובירושלמי שקלים פ"ג אמר שם דהמשהה טבלו עובר על בל תאחר ועיין נדרים ד' נ"ט ע"א דיגון הוא דגרם ליה ותוס' חולין ד' ק"כ ע"ב ד"ה היכא ע"ש ועיין בירושלמי פ"ב דשבת דמשמע שבתרומה נשאר עליו לזרים שם טבל ע"ש אך זה רק בשנטבל והכניסו

לבית עד שלא תרמו אבל אם נתרם קודם שנכנס לבית אז לא שייך זה וא"כ קשה מה הקשה בגמ' סנהדרין ד' פ"ג לרב דאמר על תרומה ליכא מיתה רק מלקות מהך ברייתא דאלו שהם במיתה ע"ש דלמא שם מיירי בשנתרם לאחר שהכניסו לבית ורב מיירי קודם שנכנס לבית ועיין בירושלמי קדושין פ"ב ה"ט דטבל של מעשר עני חייב מיתה ס"ל לרב ועיין ביבמות ד' פ"ו בתוס' ומש"כ רבינו ז"ל בהל' מאכלות אסורות פרק י"א:

הלכה יג

עיין בהה"מ במה שכתב אעפ"י שאסורה מחמת ספק כו' לגבי אכילה כו' ועיין כאן ד' נ"ח גבי חשיכי ועיין תוס' קדושין ד' מ"ג ע"ב גבי חלה דחלת מעשר שני בגבולין משום דאינה ראויה שם לאכול ע"ש ועיין נדה ד' מ"ז ע"א דכיון דאינה ראויה לאכול מחמת דבר אחר לא מקריא אינה ראויה ע"ש בד"ה אתי ע"ש ועיין בירושלמי פ"ב דפסחים ה"ג דאם חימץ ואח"כ עירבו אין בו איסור טבל משום דאין איסור חל על איסור ותיפוק ליה דאינו ראוי לאכילה ולא הוה עריסותיכם וצ"ל דס"ל דחמץ ג"כ אינו איסור עצמיי רק איסור דבר אחר ועיין בפסחים דף ל"ג ע"א כגון דאחמיץ במחובר ותיפוק ליה דלא הוה טבל כלל ועיין מש"כ בזה בהל' שגגות פ"ד. והנה עיין בסוף פ"ז דתרומות גבי שתי קופות דהוה מחלוקת ר"מ ורבי יוסי אם חייב בחלה ע"ש בפיהמ"ש ותיפוק ליה דהא אינם ראויים לאכילה. ובאמת לפי הנראה דר"מ ור"י שם דפליגי אזלי לשיטתם בהך דבכורות דף י"ז ע"ב גבי ספק מתנות ועיין שם ד' י"ח ע"א הכל מודים ובאמת מן המשנה נראה דזה דר"י פוטר מן החלה זה רק משום דנאכל הראשונה אבל אם שניהם לפנינו חייב בחלה ועיין בכריתות ד' י"ח ע"א בא אחד ואכל את הראשונה כו' ע"ש. והנה עיין בתוספתא פ"א דתרומות גבי חרש דהוה תרומתו בספק כיצד עושה ב"ד ממנין לו אפוטרופוס וכו' ע"ש דבעי שיהיה אפוטרופוס והחרש עושין התרומה, והטעם דהנה בירוש' שם אמר דאפוטרופוס של גדול אינו יכול לתרום משום דהוא בעצמו יתרום ואפוטרופוס של קטן יכול לתרום וכמש"כ התוס' גיטין ד' מ' ע"ב ד"ה וכתב כדי שלא יאכל טבלים כיון שהוא בעצמו אינו יכול לתקן וכן כתב רבינו ז"ל בפ' י"א מה' נחלות ה"ט ע"ש וא"כ כאן גבי חרש כיון דעכ"פ מספיקא הוא אסור לאכול מה שתרם החרש א"כ יהיה אפוטרופוס יכול לבדו לתרום וכבר כתבתי בזה לעיל בהל' שבת פ' י"ט ה"כ ע"ש ועיין יבמות ד' קי"ג גבי הך דבעי רב אשי ובזה אתי שפיר דהחשש הוא משום דעתים חלים עתים שוטה ואכמ"ל:

הלכה כא

קטן בן שש שנים כו'. עיין בירושלמי סוף פ"ב דסוכה:

הלכה כד

כשם שמברכין כו'. עיין בהשגות מה שהקשה על הברכה ועיין בהה"מ מה שהביא מנטילת ידים אך באמת דבר דאינו מצוה רק סילוק האיסור אז אם ע"י הדבר הלך האיסור אז מברכין עליו אבל אם האיסור ישנו רק שנסתלק מהדבר אז אין מברכין עליו ובזה א"ש מה שהקשה התוס' חולין ד' ק"ו ע"א מניקור ומליחה ע"ש ועיין מש"כ התוס' ביצה ד' ל"א ע"ב ד"ה ונפחת ע"ש. ובאמת הנה לפי המבואר בירושלמי פ"ד דדמאי ה"ג מוכח דדמאי התרומה אינה אסורה רק בעבור שעל ידה ניתר השיריים לאכילה ולכך ס"ל שם לר"ש דאם חזרה למקומה אינה מדמעת דכיון דכעת שוב אין השיריים ניתרין שוב אין התרומה אסורה וכן ר"ל שם במה דאמר הפריש תרומת מעשר ונשרפה ר"ל שנשרף השיריים שוב אין התרומת מעשר של דמאי אסורה כיון דאין לה מה להתיר וע"ש בירושלמי וטס"ו שם וצ"ל כך בגין דחשדתך ותקינתין ואיתקודין כצ"ל ר"ל ונשרפו וע"ש. ובזה א"ש מה דאמרינן בשבת ד' כ"ג ספק דדבריהם לא בעי ברכה ואמאי הא כיון דנתקנה התקנה דכל שלקחו ממי שלא קיבל להיות חבר שצריך להפריש דמאי מי גרע זה מנטילת ידים ועיין בירושלמי שם פ"ג ה"ד מבואר שם דאם הפקיד פירות מתוקנים אצל ע"ה ואמר ע"ה נטלתיו והנחתי אחרים משלי מתוקנים צריך להפריש דמאי ולא שייך כאן ליהמניה דמתוקנים במיגו דכיון דאמר שהם שלו שוב צריך להפריש אף אם הם מתוקנים משום תקנה וכמו הך דחגיגה ד' כ"ב ע"ב ובירושלמי פ"ב דדמאי ה"ג ופ"ב דשבת דנאמן ע"ה לומר לא הוכשרו אבל אינו נאמן לומר הוכשרו ולא קיבל כו' ולא שייך כאן גדר מיגו כיון דהוכשרו מיד נטמאו כיון שהם ברשות ע"ה וגבי דמאי ג"כ כן רק דאם אמר דאינם שלו אז נאמן ועיין מש"כ בזה בדברי רבינו בהל' מעשר, וא"כ למה לא יברך רק הטעם הוא כך דגבי נט"י האיסור הוא משום דצריך נט"י ועיין חולין ד' ק"ז ע"ב גבי אוכל מחמת מאכיל ושם ד' ל"ג ע"ב גבי ונאכלין בידים מסואבות ותוס' פסחים ד' קט"ו ע"א ע"ש משא"כ גבי דמאי הפרשה הוא מחמת איסור והאיסור הוא בגדר ספק לכך אין כאן ברכה:

פרק ח

הלכה ה

יו"ט שחל להיות כו'. עיין בהשגות וכבר הביא זה רבינו לקמן בהל' י"א ע"ש:

הלכה י

יוכ"פ שחל להיות כו'. יראה לי עיין שבת דקי"ד בהך דר"י ור"ע אם חלבי שבת קריבין ביוכ"פ ע"ש, וע' קי"ז ע"ב גבי מצילין ועיין בהך דחולין ד' ק"א ע"ב ע"ש בתוס' ועיין מגילה ד' כ"ג ע"א בהך דרבי ישמעאל ור"ע דאזלי לשיטתם בשבת הנ"ל ועיין שבת ד' כ"ד ע"א גבי יום הוא שנתחייב בד' תפילות ועיין זבחים דף צ"א אטו שבת למוסף אהני כו' ע"ש ועיין מש"כ רבינו ז"ל בהל' עבודת יוהכ"פ פ"א ה"ב דגם מוסף שבת שחל להיות ביוכ"פ מקריב אותם כה"ג הרי דס"ל דיוהכ"פ אהני לשבת ועיין בהך דפסחים דף מ"ו ע"ב וד' מ"ז ע"א גבי רשב"ג משום ר"ש בן הסגן דצרכי שבת אין דוחים את יוהכ"פ ע"ש ברש"י ועיין בהך דיומא דף מ"ו ע"א דאמר שם דחלבי שבת קרבים ביוהכ"פ ע"ש ועיין ביומא דף ס"ו ע"ב גבי הך דעתי אפילו בשבת ועיין תוס' שבועות דף י"ג ע"א ד"ה תלמוד לומר ועיין מש"כ רבינו ז"ל בהל' גירושין פ"ג הל' י"ט דדוקא בשגגה גם ביוהכ"פ ועיין מו"ק דף ט' ע"א דיליף שם יוהכ"פ ק"ו משבת ע"ש אך שם גבי עינוי ולא גבי מלאכה ועיין יומא דף פ"א ע"א ועיין בירוש' שבועות פ"ג ה"ב אין אבות מלאכות ביוהכ"פ וביומא פ"ג ה"ה גבי מכבה ע"ש בזה: